

„EDINOST“
Izaja po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob torekih, četrtekih
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.—
za vsa leta . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnice je plačevati naprej na naročbo
brez priložne naročilnice se uprava ne
ozira.
Poslanišne številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.
izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računa po tarifu v petiti; za
naslove s debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi
Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema upravitelstvo ulica Molino pic-
colo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst. Odprta reklama-
cije se proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Popolen poraz „pacifikacije“ na Hrvatskem.

Kaj je pacifikacija? Kaj znači ta beseda? Ta beseda znači, da je zopet nastal mir v deželi, kjer so bili popred abnormalni odnosi, kjer so bili razburjenje in upori. In oni, ki je svojim pa-
metnim, primernim in dobrohotnim posredovanjem dovel zopet do miru popred razsr-
jeno in razburjeno prebivalstvo, zasluži ime paci-
fikatorja v najlepšem, najvišnjem pomenu te
besede. Zgodovina človeštva pa pozna preveliko
število „pacifikatorjev“, ki so zopet napravljali iz
tega ali onega vzroka kaljeni mir: z nasiljem in
dušenjem onih, katere je le gola krivica pritirala do
tega, da so nasilno roko in kršenjem zakonov, in
včasih tudi zločinom posegli v veljavni red človeške
družbe. Ali so taki oblastniki res zaslužili ime „pa-
cifikatorjev“? Ne, in stokrat ne! Mir in sila sta
si diametralno nasprotna pojma! Toda to treba
umeti cum grano salis: s potrebno mero razsodnosti.
Tu treba razlikovati. Ako gre za to, da denemo
na uzdo resnične zločince, ki le gnani po svojem
hudobnem nagonu dovršujejo čine, naperjene proti
varnosti druge osebe in proti varnosti tujega ime-
tja, ali rušijo podlage, na katerih slonita mir in
red v deželah in državah: tedaj je neizogibna
dolžnost onih, ki so na oblasti, da železno roko
zaustavijo posel takim rokovanjem. Drugače pa je
z onimi, ki so se pregrešili proti božjemu in člo-
veškemu zakonu, ker se jim je godila krivica, ki
jih je slednjič prignala v obup. Kakor je v prvem
slučaju najhujša strogost ne le opravičena, ampak
naravnost v nujno dolžnost, tako neprimerna, da,
pogubna je strogost in sila v tem drugem slučaju.
V deželah, kjer je prišlo do žalostnih in nepravilnih
odnosov vsled grehov javne uprave, ali vsled kri-
vičnega političnega razmerja — in naj so bile
posledice tem odnosom še tako hude — treba
delati za pomirjenje le z — dobro-
hotnostjo. Kajti v takih slučajih pacifikator

nima posla z zločinci, ampak z zavedenci, nima
posla z zločini, storjenimi zgolj po hudobnih nago-
nib, ampak storjenimi po elementarni sili ljute ne-
volje, ko človek ne presoja več svojih činov.

Toliko smo hoteli reči na sploh o pacifikaciji
in o pacifikatorjih. K temu pa so nas dovele pre-
žalostne vesti, ki nam prihajajo sedaj iz Hrvatske,
kjer so se po nekaterih krajih ravno te dni na naj-
ljutejši način kršili božji in človeški zakoni: uporom
in ubojstvom. Naši čitatelji vedo, kaj se je zgodilo
te dni v Sjeničaku, kjer je zbesnelo ljudstvo ubilo
tri uradnike. A iz poročil posnemamo, da sumljivo
vre tudi po drugih krajih.

Zamislimo se za par let nazaj. Opozicija je
bila obnemogla popolnoma vsled ljutega pritiska
vladnega aparata, še bolj pa vsled lastne razcep-
ljenosti, in vladajoči zistem pa je triumfoval na
vseh črti. Bobneči slavospevi so doneli vladajočemu
zistemu po madjarskih in hrvatskih vladnih listih,
a tudi vse nemško, z Žido-Madjari tesno povezano
novinstvo je pelo slavo banu grofu Khuenu He-
dervaryju kakor pacifikatorju Hrvatske! In kdor je bil res
toli lahkever, da je verjel tem slavospevom, moral je
misliti, da je ves narod hrvatski — izvzemši le par
prismejenih glav — v taboru njegove ekscelence bana.

Grof Khuen torej pacifikator Hrvatske! To
se pravi: narod hrvatski se je pomiril popolnoma
z vladajočim zistemom in je po nebeški zadovoljen
z upravo, kakoršno vzdržujejo na Hrvatskem „bra-
tje in zavezniki“ Madjari. Narod hrvatski — tako
si je meral misliti svet — je pripravljen pozabiti
na svojo minolost in na svojo zgodovino in je pri-
pravljen za odpoved svoji državni samostojnosti in
je kar navdušen za idejo, da domovina postane
le priprosti komitat ali provincija na madjarskem
globu. Slednjič je to le izbruh obnemoglega srda,
ako trde redko sejane duša v opoziciji, da uprava
v deželi ni uzorna, ali da ima kde opravičenega
vzroka za pritožbe.

Tako se je govorilo in pisalo. Med tem je
prišlo pred dvema letoma do potovanja Njeg. Vel.
in ta prilika je zadoščala, da se je podrl lep del
toli umetno zgrajene Potemkinove vasi. Dogodki
ob bivanju kralja v Zagrebu so zadeli kakor strela
iz jasnega vse ono javno menenje, ki je slepo ve-
rojelo v pacifičistični talent in v dobro voljo grofa
Khuen. Sežiganje madjarske zastave, na javnem
trgu in pred obličjem Njeg. Veličanstva, je kričalo
na glas, da narod hrvatski ni pacificiran politički
in spoprijaznem z madjarskim zistemom, marveč, da
je nezadovoljnost prav blizu vrhunca.

In potem so prihajala dan na dan poročila
o izseljevanju naroda v Ameriko, zlasti iz Slavo-
nije. Ni naredbe vlade, ni svarila rodoljubnega no-
vinstva niso mogla odvrniti ljudstva od tega u-
sodnega koraka. Solzo v očeh in divjo boljo v srcu
je ostavljal narod svojo ljubljeno grudo ter v za-
vesti, da se najbrže ne povrne nikdar več! Grozna
beseda! Ali ljudstvo je prigovarjalo vsem svarilom:
„slabeje, nego se nam godi tu, se nam ne more
goditi nikjer!“ Zopet grozne besede, grozna
obsodba, glaseča se, da ljudstvo ni obupalo le na
politiškem zistemu, ampak tudi na svojem materi-
jalnem položaju. Zistem grofa Khuen je bil
sojen na dve strani: politično in administrativno!

Toda grof Khuen še vedno ni hotel storiti
tega, kar bi bil meral storiti kakor pravi in res-
nični pacifikator. Mesto, da bi bil jel odpravljati
vzroke nezadovoljnosti, proganjati je jel one, ki
so opozarjali na te vzroke. Za opozicijsko ča-
sopise je nastala strašna doba persekucij, ki traja
še danes. Proganja se novinstvo in proganjajo se
posamičniki. Ali, kakor je bila zgrešena taktika,
tako so bile posledice le neugodne za grofa. To
se je pokazalo na zadnjih volitvah. Sila je primo-
rala obe opozicijski skupini, da sti se združili v
patrijotički skrb. Posledica temu je bila, da je
zistem doživel grozen moralen poraz vzlic vsej
brezobzirnosti in pritisku vladnega aparata. Voli-

PODLISTEK

Lari-Fari.

Spisal: Srakoper.

13

Oba sta molčala nekaj časa, igrāj se s ča-
šama.

„Kaj pa pri nas?“

„Vsi zdravi, Režika se je omožila, sicer vse
pri starem, mati še vedno taka.“

„In na Vrhu?“

„Ej, Hermina je vesela, pričakovala te je,
pa se je govorilo mnogo o tebi, častnega in ne-
častnega. Gospod z Vrha pa je bolehen.“

„In Hermina? Vprašam, ker si jo omenil ti.“

„Si je izbrala drugega fanta.“

Lovec je zvito pogledal Ivana in poteze na
njegovem obrazu, toda te se niso izpremenile. Mi-
ren, a tako, da je Lovec spoznal, da mu srce bo-
juje hud boj, je vprašal: „In ti?“

„Veš, da me niso nikdar mnogo zanimala srčne
stvari, čemu bi me sedaj?“

„V besedah...“

„No, in ti? Koliko je vendar resnice na tem,
kar se je govorilo?“

„Vse — pa nič. Izginil sem bil, tako se mi
je zdelo prav.“

„Z Dunaja? Kaj pak, treba se je bilo izog-
niti upnikom.“

„Kakim upnikom?“

„Saj veš, tista ljubezen, no dà, nočem je ka-
rakterizovati, je draga!“

„Jaz te ne umem!“

„Ne vem, nisem bil priča, toda govorilo se
je — tudi v X — da si ti...“

„Kdo je to govoril? — Ha, ti?“

Pogovor je bil postal glasen, nekateri iz
družbe so postali pazljivi, nekateri so bili obkolili
naša znanca. Čakaje na odgovor na svoje zadnje
vprašanje, je nabral Ivan obraz v gube presene-
čenja, ustal je in glasom, ki je pričal, da se mu
je posrečilo nekaj, poklical je Frana Muho, stisnil
mu roko in ga pohvalil: „Dobro si naredil, hvala
ti srčna!“

Trčila sta s kozarcema.

„Tebi, Lovec, se tudi zahvaljujem, da si svojo
misijo v X tako izborno izvršil, ne hoté in ne
vedé, za kaj se gre!“ in obrnil se je Ivan ter
prisedel k drugi mizi.

Prostori dvorane so se praznili polagoma,
slavnostni govornik Pompejus je baš obtičal v sredi
svojega govora, v katerem je razpravljaj, v kaki
zvezi sta severni tečaj in čaša piva s „sperech-
serlom“.

Slavni Otokar je zapovedal centralizacijo,
„mož trebuha“ se je že poslovil, in Rundár je za-
pel: „Mi pa ostanemo, kakor smo b'li...“ „Katho-
lišche Resource“ je bila prazna, naši nanci sedijo
pri Polarmožu pri črni kavici, po kateri je hrepe-

nel gorenjski Jože že pred štirimi urami, nekateri
karambolujejo, tam pri stranski mizi pa pripove-
duje Fran Muha Lovcu, da si je Sraka kmalu po
Božiču dobil stanovanje v Kostanjevici, (III okraj
Landstrasse), kjer je študiral oddaljen od drugih.
Dovršivši v drugi polovici julija državni izpit, ure-
ničila se mu je želja, da je mogel potovati v Ita-
lijo: dobil je namreč baš tisti dan drž. ustanovo.

„Poglej ga,“ tako je zavrčal Muha, „kak
hrust je, potovanje ga je poživilo.“

„Da, saj mu je bilo treba: izživel se je bil.“

Ivan je čul zadnje besede, položil je ké na
bilard — partija je bila dovršena — in se hitro
obrnil k onima.

„Sicer pa, Lovec, ne vem, čemu se ti toliko
zanimaa za-me“, je rekel rezko, „vedi, jaz nisem
odgovoren za svoja dejanja nikomur, najmanje pa
tebi.“

Ivan je hotel oditi, ali Lovec mu je zastavil
pot in ga vpašal: „In Hermina, njej?..“

„Si je zbrala drugega fanta — tej torej tudi
ne. No vedi, jaz ne bodem kalil sreče niti tebi,
niti njej se svoje navzočnostjo. V drugo se pa ti
— dobro si zapomni — prepričaj o istinitosti tega,
kar govoriš. Povem ti še jedenkrat, da tebe prav
nič ne briga moje življenje!“

Trdo je govoril Ivan zadnje besede, plačal
je in odšel.

(Pride še.)

tve so pokazale, da narod ni pomirjen, ampak da se je izdatno oddaljil od pomirjenja. Slava o pacifikacijskem talentu grofa bana je dobila prav veliko ljubečnjo, da se celó posamične nemško-liberalne novine jele slati, da je nekaj gnilega tam v državi — Danski.

A sedaj poboji uradnikov v Sjeničaku in tako vrenje drugod, da si vlada ni vedela več pomagati drugače, nego da je v dvajsetih okrajih postavila vislice v svarilo zbežnemu ljudstvu, to je: da je proglasila prekí sod ali naglo sodbo. A tu ne velja izgovor, da je vse to plod opozicijske agitacije, kajti — ako se ne motimo — v 9 teh okrajih je zagala zadnjič vladna stranka, torej so nje domena. To bi kazalo, da je nezadovoljnost splošna! Zistem je materialno ugonobil kmečko prebivalstvo in napačne naredbe vlade so vzbudile bojazen v narodu, da sta mu v nevarnosti vera in narodnost. Tako je prišlo do činov, na katerih se mora zgrazati pošten človek.

Pobojstva in prekí sod! Do te točke je došla pacifikacija na Hrvatskem in to znači nje grozen in popolen poraz.

Glavni občni zbor

kmetijske in vrtnarske družbe za Trst in okolico dne 12. septembra 1897.

Ob jako lepi udeležbi se strani členov in veliko družih za našo dično družbo zanimajočih se oseb vršil se je letošnji občni zbor imenovane družbe v nedeljo 12. t. m. Zanimanje za ta občni zbor je bilo tem večje, ker se je — in to po pravici — pričakovalo popolnoma novih, za povzdigo družbe važnih vprašanj, katerih se je bilo treba dotakniti na zboru.

Predsednik g. Ivan Goriup je pozdravil navzoči zbor s prirčnimi besedami in se zahvaljeval za žilavo vstrajnost za družbo unetih členov, a zajedno vzpodbujal, da treba še krepkeje nastopiti, ako hočemo, da se za naše domače gospodarstvo toliko potrebna družba povzdigne na ono stališče, kakoršno jej gre po vsej pravici. Gospod predsednik je menil, da smo dolžni delovati v tem smislu vsi, katerim nam je kolikaj na srcu zdravi obstanek našega kmetijstva in vrtnarstva. On sam, g. predsednik, ima mnogo družih poslov, ki zahtevajo žrtev na času in imetju, vendar živiz dušom in telesom za to prekristno narodno podjetje in je pripravljen tudi za naprej prinašati še raznih žrtev na oltar domačega kmetijstva.

Po navdušenem odmevu od strani zbora na tej redoljubni izjavi gosp. predsednika, prečital se je tajnikov zapisnik in blagajnikovo poročilo.

Iz tajnikovega poročila je razvidno in se sme zadoščenjem vzeti na znanje, da je družba v minolem letu lepo napredovala, kar je zahvaliti marljivemu delovanju odbora.

Odbor se je poln navdušenja in veselja lotil dela in z mladeniško živahnostjo izvrševal svojo nalogo, v kolikor je bilo v njegovi moči. V 20 rednih in mnogih izrednih sejah ter v 4 društvenih shodih v okolici skušal je kolikor mogoče upoštevati ter izvršiti resolucije in sklepe lauskega občnega zbora.

Shodi so bili v namen, da se ustanove podružnice, kar je velike važnosti za našo družbo, kajti le v tesnem združevanju vseh gospodarskih delov našega kmetijstva je mogoča krepka in uspešna obrana našega gmotnega stanja na kmetih.

Prvi shod, združen s predavanjem potovalnega učitelja g. Cotiča in ogledavanjem vinogradov bil je v sv. Križu dne 13. sept. 1896. Shoda se je udeležilo mnogo domačinov, ki so z navdušenjem in zdravim zanimanjem sledili točki za točko shodovega vsporeda. No, uspeh je bil ta, da imamo danes v sv. Križu močeno, za stvar živo uneto ter vrlo podružnico.

Drugi shod je bil na Opčinah, združen s predavanjem živinozdravnika, g. Rebeke. Tudi tukaj je bila udeležba ogromna, tudi tukaj se je pojavilo isto zanimanje za koristno stvar, tudi tu se je pokazala naenkrat zavest, kako potrebno je oprijeti se z vsem veseljem zboljšanja gospodarskih razmer. Poleg predavanja o živinoreji in po govorn o podružnici, sklenila se je resolucija glede živinozdravnika.

Tretji shod je bil na Proseku. Tu se je utemeljevala potreba ustanovitve podružnice za Prosek-Kontovelj in omenjalo se je še posebej brezobrestnih posojil in mlekarstva.

Vsi govori so našli povoljnega odmeva med raznimi poslušalci.

Četrty shod pa je bil v Lonjeru. Tudi tu je bil uspeh shoda lep, ustanovila se je podružnica in ta je bila četrta. Iz tega je razvidno, kako potrebno je, napravljati shode, o kateri priliki se združujemo v jedni misli in ukrepamo skupno, kar je največje važnosti, namreč ustanovljenje vedno večega števila podružnic.

A tudi zasebnega dela je imel odbor obilo. Prvo je bilo, da se je napravila in odposlala prošnja na namestništvo in ministerstvo glede podpore. Prošnja je bila uslišana. Za to gre zahvaliti osobito g. dra. Pretnerja, ki je prošnjo temeljito podkrepil in sestavil na podlagi dokazanih potreb.

Odbornik g. dr. Pertot je sestavil prošnjo glede kmetijskega pouka v okolici.

Nadalje se je napravila prošnja za kolči ameriških trt. Prošilo se je 50.000 glav. Slavna vlada dala nam jih je 35.000, katere je družba takoj razdelila, in sicer:

podružnici v sv. Križu	8.100
Prosek-Kontovelj	6.900
Lonjer	6.000
Občina	3.400
za Škedenjske ude	800
za Rojan-Barkovlje	3.000
za Sv. Ivan-Škorklja	4.300
za Rocol-Kadin-sv. Marija Magdalena	2.500
Skupaj	35.000

Ker je družba zelo pospešila razširjenje ameriških trt, priredil je potovalni učitelj kmetijstva, g. Cotič, od 19. do 25. januarja t. l. šolo v tej stroki, združeno s praktičnim cepljenjem ameriških trt. Oglasilo se je 42 slušateljev. Uspeh je bil zelo dober in je obljubil g. učitelj, da napravimo še to zimo jednak tečaj. Izrekamo mu tem potem javno zahvalo, kakor tudi „Trž. podp. in bralnemu društvu“ za prostore, katere se je prepustilo v ta namen brez vsake odškodnine. Orodje je preskrbel sam g. Cotič, družba je kupila le 8 cepilnih nožev, oziroma njenim členom. Ker je lausko leto naša okolica toliko trpela vsled peronospore, naročil je letos predsednik na svoj račun 50 kvintalov modre galice, katero je družba oddajala po 25 novčičev svojim udom. (Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 30. septembra 1897.

K položaju. Zbornica poslancev bode imela sejo danes in jutri. V teh dveh sejah se bode razpravljalo v prvi vrsti o zakonskih načrtih v pomoč bedi trpečemu prebivalstvu. — Predlog Nemcev, da je ministerstvo postaviti pod obtožbo, pride na razpravo še le prihodnji teden, ko bode mogel udeležiti se tudi grof Bادهi Vest, da finančni minister v današnji seji predloži proračun za leto 1898., ni resnična. Proračun še ni izdelan v podrobnostih, ker še ni sklenjena provizorična pogodba z Ogersko in torej se še ne ve, kako velik bode prispevek naše polovice za ukupne potrebe. Najbrže se bode finančni minister moral zadovoljiti začasnim proračunom.

Kar se dostaje krotjenja obstrukcije, poročajo današnjemu „Matinu“, da nameruje desnica nadaljevati sejami kolikor le možno, in tako utruditi obstrukcijo.

„Seri“ poročajo, da se bode seja parlamentarne komisije, ki je bila odložena minole sobote radi dvoboja Bادهi jevega, nadaljevala ta teden. Zahtevé skupin na desnici so že znane vladi. Sedaj gre za to, da se pride do sporazumljenja glede teh zahtev. Nekaj je že obljubila vlada, toda bilo je premalo skupinam na desnici.

Čehi da zahtevajo: na razna viša mesta v ministerstvih je pozvati Čehov; na Moravskem je osnovati češko vseučilišče in politehniko; grof Gleispach mora strožje izvajati jezikovne naredbe.

Katoliška ljudska stranka zahteva, da se premeni šolski zakon v zmislu predloga Ebenhochovega in da se zasnúje jedno katoliško vseučilišče. Kar se dostaje predloga glede šolskega zakona, da Čehi ne mislijo delati posebne opozicije, ampak bodo zahtevali le, da se stvar prepusti posamičnim deželnim zborom.

Jugoslovani zahtevajo raznih novih ljudskih in srednjih šol in da se poslovenijo mnoge že obstoječe

šole, potem tudi več udobnostij glede osebnostij.

Poljaki še niso določili posebnih zahtev. Pričakujejo le dveh železnic in olajšav v davčnem pogledu. Mimo tega da je čuti različnih zahtev v poljedelskem oziru.

Gori omenjeni list trdi, da stranke na desnici goje trino nado, da na tej podlagi pride do sporazumljenja z vlado, to pa tem bolj, ker so ostali brezuspešni tudi zadnji poskusi vlade za sporazumljenje z liberalnim veleposestvom in z Nemci.

Vlada nameruje — pripovedujemo vedno po imenovanem listu — spraviti pod streho provizorij z Ogersko, proračun in vse zakone, ki se tičejo definitivne pogodbe z Ogersko. Ako bi pa opozicija siloma ovirala delo, potem se odlože posvetovanja zbornice, na razpuščenje pa vlada niti ne misli.

Zopet nekaj senzacionalnega! Sinočnja tržaška „Seri“ prinaša nastopno senzacionalno vest: „V izvestnih krogih budimpeštanskih, ki so navadno poučeni jako dobro, potrjujejo, da Rumunska stopi na mesto Italije v trozvezo, katera poslednja da noče ničesar več čuti o trozvezi. V Homburgu da je cesar Viljem storil vse mogoče, da bi dovel kralja Umberta do drugačnih misli, ali zastoj je bilo, kajti kralj ni hotel vedeti o tem, da bi se v drugi zdravilci govoril o trozvezi.“

To bi bila jako važna vest, ako se pokaže osnovano.

Mi avstrijski Slovani ne bi imeli vzroka, da bi se jokali na taki premembi.

Rumunska kraljevska dvojica v Budimpešti. Budimpešta je postala zapored pozorišče sestankov vladarjev. Sedaj se mudí v madjarski stolici kraljeva dvojica rumunska kakor gosta našega cesarja. Visoka gosta sta bila pozdravljena od nebrojne množice občinstva. Dne 29. t. m. popoldan ogledal si je kralj rumunski svoj VI. pešpolk in je obedeloval s časniki tega polka. O tej priliki je napil našemu cesarju, kakor najvišjemu gospodarju avstrijskih vojska. Na galaobedu, ki se je vršil dne 29. t. m. popoldne ob 6. uri, je napil naš cesar rumunskemu kralju sledečimi besedami: „Ginjen po neprestanem prizadevanju Vašega Veličanstva, da se ohrani znak prijateljstva medsebojnemu vzglednemu razmerju med našimi narodi, prosim, Vaše Veličanstvo bodi prepričano, da mi bode vedno na srcu podpirati ta prizadevanja Vašega Veličanstva.“

Cesar Fran Josip I. je zaključil napitnico z željo, da Bog blagoslovi visoko modrost kralja rumunskega, ki je ustvaril iz Rumunje uzor državo reda in miru in da ostane kakor taka še za naprej. Kralj Rumunski se je zahvalil prirčnimi besedami našemu cesarju za prijazni vsprejem ter dostavil, da ostane njemu in kraljici v vednem najblažjem spominu lanski poset našega cesarja v Rumuniji. Ta poset pripomore zelo, da se utrdijo še bolj dosežaj prijateljske razmere mej obema državama. In ta utrdba je našla še nov dokaz v prijateljskem sprejemu kraljeve dvojice rumunske v Budimpešti.

Kralj in kraljica sta si v spremstvu našega cesarja ogledala še več javnih poslopij in zavedov. Ob polu desetih zvečer dne 29. t. m. poslovila sta se rumunska vladarja na najprirčniji način in se odpeljala v Bukarešt. O slovesu je rumunska kraljica (znana pod pesniškim imenom Carmen Sylva) poljubila našega cesarja na lice. Cesar jej je krepko stisnil roko.

Razmere na Kubi. Združene države ameriške so ponudile Španjski posredovanje glede razmer na Kubi. Ako bi ta Španjska odklonila to posredovanje, tedaj nastopijo države ofenzivno proti njej in bode branile ustaše na Kubi. Vlada v Washingtonu nahaja simpatij za svoj ukrep v vsem narodu po Ameriki, ki zahteva, da ameriškanska vlada stori z orožjem v roki konec homatijam na otoku Kuba.

Različne vesti.

Odbor pol. društva „Edinost“ bode imel svojo sejo prihodnjo soboto ob 7. uri zvečer.

Premeščenja in imenovanja v okrožju deželnega višega sodišča tržaškega. Pravosodni minister je premestil: sodniškega pristava Antona Vidosa iz Tolmina v Tržič; imenoval sodnimi pristavi: finančne prokurate koncipista dr. Viktorja Ahačiča za Tolmin in odvetniškega kandidata dr. Marka Kozuliča za Koper.

Dopolnilna volitev III. razreda v občinski svet. Volitev jednega mestnega odbornika za III. razred se je določila za dan 6. oktobra t. l. Volitev bode od 8. ure zjutraj do 5. popoldne v mestni dvorani kjer je glasovnice oddati osebno. Ustop v dvorano bode dovoljen samo volilec, galerija bode zaprta. Volitev bodo vodili in nadzorovali sledeči gospodje: Avgust Rascovich (predsednik), Jakob Liebmann (njegov namestnik), Peter Gialussi, Joze Caprio, Edmund Randegger, Rafael D'Osso, (zaupni možje), Anton Grion, Karol Gortan, Peter Mahlig, dr. Julijan Perko (namestniki), vladni zastopnik dr. vitez Conrad, njega namestnik okrajni glavar vit. Schwarz.

Novi ruski konzul. Nj. Veličanstvo je podelilo *exequatur* (dovoljenje za opravljanje konzularnih poslov) novemu ruskemu konzulu v Trstu, dvornemu svetniku Pavlu Melnikovu.

Der Teufel soll ihn holen! „Pensiero Slavo“ od 18. septembra pripoveduje: Leta 1892. je imelo našo vojne brodogradnje svoje vaje blizu Fazane. O tej priliki so streljali tudi v tarčo. Neki pomorščak (Dalmatinec) je pogotil tako dobro, da so se mu kar čudili častniki. Poveljnik baron Sterneck si je dal predstaviti vrliga mladeniča. Ogovoril ga je nemški. Kako naj bi Dalmatinec odgovoril na nemški nagovor? Baron Sterneck je odgovoril moža italijanski, zopet ni dobil odgovora, a jeden častnikov ni mogel drugače, nego da je pojasnil: „Excellenz, der Mann versteht nur kroatisch.“ To pojasnilo očitno ni bilo po godu nj. ekselenci, kajti na jako čuden način je pohvalil potem vrliga dalmatinskega strelca; vakliknil je namreč: **Der Teufel soll ihn holen!**

Gori omenjeni list pravi, da je pripravljen dokazati s pričami, da se je res dogodilo tako.

Ta dogodek pač ne treba komentirati: mož, ki je zaslužil vse pohvale, je moral občutiti nevoljo samo zato, ker ni znal nemški. Da, da, to je tista stara tradicija, o kateri smo govorili nedavno, tradicija nemške in centralistične Avstrije. No, mi se nadejamo, da ni več tako daleč oni čas, ko bomo mogli temeljito zagraditi pot takim tradicijam, ker bi bile le udarci v obraz sedanji dobi, sedanjemu duhu in sedanjim stremljenjem probujenih narodov.

Der Teufel soll ihn holen, namreč onega, ki ne vrši svoje dolžnosti do cesarja, do domovine in do — svojega naroda, nikar pa onega, ki ne zna nemški! Visoki in nizki gospodje morajo priti do prepričanja, da v Avstriji imajo pravico do življenja tudi oni, ki ne znajo nemški, posebno pa še, ako dajejo naši vojni mornarici takov izborni material, kakoršnjega dajejo naši Dalmatinci.

„**Ostdeutsche Rundschau**“ je list, ki je izhajal do najnovejših časov, da skoro ni vedela o njem širša javnost. Odkar pa je zaslovela nemška obstrukcija, zaslovela je tudi „**Ostdeutsche Rundschau**“ in je postala uzorom tiste nemške srditosti, ki ne priznava ni tujim pravicam ni tujih časti. Kar ni nemško-nacionalno po receptu Schönererjevem, to mora v blato obrekovanja in zasramovanja. Tako se je zgodilo tudi poštneemu uradu v Ljubljani. Ta urad sicer ni slovenski — to moramo poudariti hitro, da se ne ustrašijo na tukajšnjem poštneem ravnateljstvu —, pač pa ima ta greh, da stoji na slovenskih tleh. Zdel je torej za blato nemško-nacionalnega obrekovanja. „**Ostdeutsche**“ je torej zajela poln vrč iz svoje mlakuže in ga je zalučala na omenjeni urad, to je, izrekla je hudo obtožbo, da na poštneem uradu v Ljubljani odpirajo in kra-dejo poštne pošiljke. Na tako obdolženje seveda ni moglo molčati poštne ravnateljstvo v Trstu, ampak je zahtevalo od državnega pravdnistva dunajskega, naj začne sodno postopati proti odgovornemu uredniku rečenega lista. Tej zahtevi je seveda moralo ugoditi državno pravdnistvo. Da vidimo, kako se bode vel nemško-nacionalni obrekovalec!

Kje je resnica? Iz Topolovca v Istri nam pišejo: V cenjeno „**Edinost**“ od dne 5. marca t. l. št. 27 poslalo je c. kr. okr. glavarstvo v Poreču nastopni popravek:

„ad N. 89/Res. Slavno uredništvo! Na podlagi §. 19 tisk. zakona prošim slavno uredništvo objaviti v svojem cenjenem listu nastopno:

Ni res, kar je bilo priobčeno v št. 24. „**Edinosti**“, da je dne 25. februarja t. l. o priložnosti volitve volilnih mož v Zrenju padel en kamen od

italijanskih protivnikov med orožnike in vojake, drugi pa med množico, in da je bil pri tem tudi neki Tončič težko ranjen.

Resnica je, da orožniki in vojaki niso bili na nikak način nadlegovani in da je bil imenovani Tončič tako lahko ranjen, da je že 1/2 ure potem oddal svoj glas na volišču. Ker se je to zgodilo po počit, se ni moglo še poizvedeti, kdo je vrgel kamen. Od c. kr. okr. glavarstva v Poreču 2. marca 1897. Lasciac. mp.“

A žandarmerijski poveljnik iz Čitanove, po imenu Forceasin, ki je tisti dan načeloval orožnikom, postavil je kurata gosp. Josipa Knavsca pod obtožbo, s katero ga je dolžil, da je on kriv, da ni mogel najti zločincev, ki so metali kamene na vojake. Dogodek je bil pa v resnici tak-le: Ko so Italijani začeli metati kamene in je bil Tončič močno ranjen na glavi, postali so hrvatski volilci tako razdraženi, da se jih je bilo bati. Vsled tega se je začela bati komisija, ker, kakor Vam znano, ni imela čisto vest. Komisar dr. Karminski je pozval pred-se kurata iz Gradina in kurata Josipa Knavsca in ju naprosil, da naj pomirita ljudstvo. Kurat Knavs je res začel koj miriti, a imenovani žandarm. poveljnik je skočil krič proti njemu, ter mu zaukazal da se ima takoj pobrati z mesta. To je bil ves zločin, vsled katerega se je kazensko postopalo proti kuratu Knavs. Za časa kazenske razprave je bil zaslišan kakor pričča tudi tačasni komisar Dr. Karminski, ki je izjavil, da misli, da so kamene metali Hrvati. Ta izjava je posebno interesantna in značilna, ker pravi da so Hrvati kamene metali, a kamene je padalo samo na Hrvate in vojake. Ker je bila hrvatska stranka popolnoma ločena od italijanske stranke, ker je stala cerkev s zvonikom in velikim dvorom med njima, si živ krst ne more drugače tolmačiti te izjave kakor da je hrvatska stranka metala kamene — sama na-se!! Ali ni to smešno? Torej orožnik in komisar sta trdila, da se je metalo kamene, c. kr. okr. glavarstvo pa je trdilo v goraj citiranem popravku, da vse to ni res! —

Kje je resnica?!

Sicer je bil kurat Knavs na razpravi v Motovunu spoznan popolnoma nekrivim, na čemer ni bilo dvomiti že vnaprej. Toda — — to jedno so vendar dosegli: napravili so toženco in pričam nepotrebnih potov in potnih stroškov. Gospodje državni poslanci! Ali ne bi bilo dobro to stvar raztolmačiti na višem mestu? Kajti vsa ta stvar ni še zaključena, ker je državnega pravdnika namestnik prijavil priziv. Ni dvomiti sicer, da tudi II. instanca potrdi razsodbo prvega sodnika — saj bi priveli lahko 100 prič v prilog obtoženemu — ali za gospoda kurata je to vendar sitno, ker se stvar zavlakuje in ne more storiti nadaljnjih korakov.

„**Šolski dom**“ v Gorici. Veda in omika, slo-nenja na verski podlagi, osebna poštenost in značajnost je prava podlaga napredku vsacega ljudstva. To merilo je tudi treba vzeti v roke, ako hočemo oceniti napredek ljudstva bodisi tu ali tam. In ako to storimo in si ogledamo natanko odnošaje in razmere na Goriškem, moramo pripoznati, da napredujejo Goričani istinito navzlic vsem oviram in zaprekam, ki se jim delajo od ljutih in zagri-zenih nasprotnikov in drugih merodajnih činiteljev. Razumni in previdni voditelj goriških Slovencev, veleč. g. dr. Gregorčič, je pa tudi dobro poznal ono točko, kjer je bilo treba nastaviti vzvod, da se povzdigne pravi napredek njegovih rojakov. V mestu goriškem videl je na stotine mladine slov. starišev, ki je tavalja brezposelno po mestu ter se poizgubavala v mlaki moralnega pada. Zato je vkljub velikim oviram osnoval v Gorici slovensko ljudsko šolo, ki se je vedno bolj širila in je že danes postala košato drevo, od katerega zajema goriška mladina krasnega sadu za svojo prihodnost. A v društvu z drugimi plemenitimi rodoljubi osnoval je tam tudi slov. obrtno šolo za dečke in deklice in namerava osnovati še druge potrebne učne zavode, ki bodo vsem Goriškim Slovincem v korist in ponos. Za vse to je pa treba mnogo novecev, kajti le „**Slogini**“ zavodi in otroški vrti na Goriškem stanejo preko 10.000 gld. na leto, in vse te troške pokrivajo goriški in drugi slov. rodoljubi z radodarnimi doneski. Kdor pazljivo sledi požrtovalnosti goriških Slovencev v tem oziru, ki stavijo tiho in radovoljno pri vsaki priliki svoj darček na žrtvenik domovine, mora pač pripoznati

da to ljudstvo zasluži in mora tudi dočakati boljše usodo, nego je ona, ki mu je sedaj odmerjena. Ker je pa poslopje „**Sloginih** zavodov“ svojina italijanska, za katero mora plačevati „**Sloga**“ veliko najemščino, a je vrh tega še vedno v nevarnosti, da ostanejo označeni zavodi brez podstrešja, sklenili so prvoborniki goriški zidati „**Šolski dom**“, kar je hvalevredno, ker je neobhodno potrebno. Toda tako poslopje stane mnogo, in ker onagujejo že goriški Slovenci pod bremenom tolikega narodnega davka, je pač unevno, ako priporočamo tudi mi vsem Slovincem in rodoljubom, da prihite na pomoč našim bratom na jugu, ki bijejo ljut boj za svoj obstanek na skrajni meji mile naše domovine. Darove sprejema predsednik društva „**Šolski dom**“, g. dr. Gregorčič, ali pa denarničar prof. Ivan Berbuč.

Za bazar ženske podružnice sv. Cirila in Me-toda, ki bode v nedeljo 3. oktobra pri Sv. Ivanu, so podarili nadalje: Gosp. Dolenc (poslanec) 4 Kr. g.a Vekoslava Dolenc (posl. sop.) krasno galante-rijo za cvetlice, g.a Püschl krasno galanterijo za cvetlice, g. Anton Kovač iz Nabrežine 1 Kr.

Popravek. Č. g. duhoven Sila je podaril 12 molekov, 6 molitvenikov in 66 raznih knjig in knjižic, č. g. duhoven J. Varro pa je podaril krasno pripravo za smotke (mehanizem) in galanterijo za papir. (Pride še.)

Važna razsodba. Namestništvo tržaško je od-tegnilo dijaku Jurju Karvarju stipendij pok. škofa Dobrile, ker je bil obsojen na dva meseca kakor udeležnik na sežiganju madjarske zastave v Za-grebu pred dvema letoma. Djak se je pritožil na upravno sodišče proti tej odredbi namestništva in rečeno sodišče je res ugodilo njegovi pritožbi in je razveljavilo odredbo namestništva.

Razpisano je mesto poštnege odpravnika na c. kr. poštneem uradu v Črnomestu pri Idriji, pro-ti pogodbi in kaveji 200 gld., uradni pavšal 60 gld. in letni pavšal 250 gld. za vzdrževanje pošt-nega sela iz Črnegavrha v Idrijo in Godovič. Prošnje v teku treh tednov na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

Dvoboje grofa Badenija. Tridentinska „Voce Cattolica“ javlja, da je grof Badeni že v soboto izrazil željo, da dobi odvezo od cerkvene strani radi dvoboja z Wolfom. V nedeljo da se je spo-vedal in obhajal. Stanje njegovo je trajno povoljno. Včeraj je prvokrat zapustil svoje stanovanje. Vozil se je se svoje soprogo.

Mej socijalisti in liberalci. Slučaj je nanesel tako, da sti se srečali včeraj dve družbi v go-stilni Ciodi na Aquedottu, katere največja slava je menda ta, da jo obiskuje slavni Spadoni se svo-jim štabom. V jedni družbi so bili „liberalni“ mla-diči, v drugi pa socijalisti. Vse kaže, da so jeli izzivati prvi in žaliti poslednje. Ti poslednji pa tudi niso bili leni, vsled česar je prišlo do praske med obema družbama. Prvi so ostavili lokal soci-jalisti, bili so torej vsakako pametnejši. Liberalcem pa je inspektor redarjev, g. Mihelčič, sekvestriral dva samokresa, katerih lastnika nista imela do-voljenja za nošenje orožja.

Sicer pa se prav godi socijalistom: zakaj hodijo v liberalni brlog?!

Pogrešajo ga. Perica Josipina Krpan je pri-javila oblasti, da že dva dni pogreša svojega sina Justa. Just je nekoliko zmešan. Zapustil je hišo brez klobuka. Mati se boji, da se mu je dogodila kaka nesreča.

„**Slovenski Narod**“ obeta ljubljanskim Nemcem, ki iščejo nekak boj mej slovenskim in nemškim gledališčem, da jame poročati — o nemških pred-stavah. To bode zares najbolje plačilo za germa-nofilsko nesramnost, da svet izve — kako so nemške predstave v deželnem gledališču v Ljubljani. Le po njih, saj drugega ne zaslužijo!

Dvoboji. Še predno je ministerski predsednik pozval posl. Wolffa na dvoboj, dogovorili so se bili poljski poslanci, da ne bodo več trpeli suma-ričnih žaljenj poljskega naroda. Poslanec Vladimir Gniewosz, ritmojster v pokoju, je v petek mej sejo poslanske zbornice poiskal Wolfa in mu spo-ročil, da poslanci ne bodo več puščali nekaznova-nih žaljenj poljskega naroda, ampak da bodo za vsako žaljenje tirjali zadoščenja z orožjem, toliko bolj, ker niti poljski, niti drugi slovauski poslanci ne žalijo Nemcev kolektivno. Wolf je odgovoril, da ima vročo kri, na kar mu je rekel Gniewosz, naj se kroti in mirnejše vede; Wolf je pretrgal na to besedo in rekel: Sicer sem Vam z veseljem

na dispozicijo, na kar je odgovoril Gniewosz: Jaz Vam tudi, a ne — z veseljem!

Čudno bi bilo pa zares, da bi se volk ne dal skrotiti! Po našem menenju treba volka uničiti. Volkove v parlamentu seveda le moralno.

Ali so zares Germani tako domišljivi, da menijo, da njim je že vse dovoljeno?

Parnik „Ika“, ki je ponesrečil v pristanišču na Reki, so že dvignili iz morja in so ga spravili v „dock“. Pravijo, da se preiskava razvija vedno usodnejše za kapitana „Ike“.

Stekli psi. Včeraj so vjeli tri stekle pse, jednega na Aquedottu, drugega na Barrieri, tretjega v ulici Sette Fontane. Treba torej velike previdnosti, ako je videti na živalih sumljivih znamenj. Zlasti bi prosili slavne oblasti, da poostre svojo pozornost in da obvarujejo prebivalstvo pred nesrečami, ki jih povzročajo take živali.

Iz „ugledne“ Italije. Iz Genove se poroča z dne 26. t. m.: V tukajšnjih zaporih so policijisti ubili nekega ujetnika, z imenom Forno. Profesor Lombroso, ki je ubitega preiskal, je dokazal, da je nastopila smrt vsled močnih udarcev v prsa kaznenčeva. Danes je bilo odpuščenih iz službe več viših uradnikov tukajšnje policije in se je proti njim uvedla sodna preiskava. Taki dogodki pravijo pač mnogo našim prijateljem ljubljene Italije. Ljubijo jo pa le, vkljub temu!

Statistika blaznih. Iz statistike blaznih v Avstriji je posneti, da narašča blaznost od leta do leta v naši državi. Odstotek je vendarle na moški strani viši, nego na ženski. Med 10.000 moških je zblaznelih 18,25 odstotkov, med 10.000 žensk 10,67 odstotkov. Samo 39,96 odst. vseh izblaznelih se nahaja po blaznicah, drugi so doma, 14,59 odst. je po oskrbovališčih. Vsega skupaj imajo blaznice samo 11.597 prostorov, tako, da pride na 2,6 odst. jeden prostor. Ozdravi se od vseh na leto samo 9 odst. 10 odst. jih pomrje.

Kar se tiče raznih oblik te bolezni, odpade 23 odst. v blaznicah se nahajajočih med navadne norce, 22 odst. na podedovano blaznost, 10 odst. paraličnih, 8 odst. epileptičnih, ravno toliko na tako zvané „neumne“ ali povprečno blaznost, 6,5 odst. na pijance, 5 odst. na melanholijo itd. Polovica vseh po blaznicah se nahajajočih je neoženjenih, 42 oženjenih 7,5 odst. udovljenih.

Po ameriški. V Kansas v Ameriki, imela bi se položiti železniška proga po sredi jednega sela. Prebivalci sela so se vsled tega nadejali mnogo dobrega od te železnice. Kar pa je nastopilo iznenadenje, da se je prvotni načrt predrugačil in da prelože progo deset milj od sela proč. To je tako zadelo seljake, da so jokali in plakali, naposled pa sklenili, da prestavijo svoje selo tudi 10 milj proč, namreč na prestavljeno železniško progo. Selo je sestavljeno povsem iz lesa in zdaj že porajajo hiše, cerkve in šole, da jih prepeljejo k progi. Manjše stavbe se kar cele preneso proč. Seljani so se lotili preseljevanja z vso vnemo, toda iz previdnosti postavijo na progi najprej — kolodvor.

No, kaj takega je mogoče res le v Ameriki. Furor teutonicus. V Saaz-u je govorila neka Schramek jako navdušeno o nemški narodnosti in nemški stvari. „National Zeitung“ je v svojem navdušenju ponatisnila ta navdušeni govor navdušene pangermanke in bila — konfiscirana. Ta navdušenost je morala pa biti že zelo „goreča“ da jo je zaplenilo državno pravdnštvo prusko.

Indijanska logika — ali: beležka vredno. Marki of Lorne piše o svojem potovanju tudi sledeče: Bil je strašen mraz. Tesno zaviti v kožuho smo se pehali po ledu. Kar se nam pridruži glavar Indijancev popolnoma gol, le okrog ledij je imel usnjat pas. Prav nič se ni zmenil za hud mraz. Tedaj sem ga vprašal: Glavar, te-li nič ne zebe? — Zakaj neki? — Ker je mrzlo. — Tu pri meni ni hujšega mraza, nego pri tebi. — A pomisli, jaz sem v kožuhi, ti si pa popolnoma gol. Tedaj se je začudil Indijanec: „Če te tako zebe, zakaj pa nimaš na obrazu kožuha? — Ker smo vajeni imeti nepokrit obraz. — Dobro. Potem si misli, da imamo Indijanci povsod obraz, je dejal glavar in odšel. Veliko povedano v malih besedah!

Loterijske številke, izrebane dne 29. t. m.:

Praga 83, 79, 85, 19, 71.

Inomost 67, 15, 43, 52, 48.

dne 28. t. m.

Lvov 85, 67, 6, 88, 72.

„Jurčič in parket.“

Nekoliko odgovora.

MOTTO.

Es ist unsere Pflicht, auch in den bescheidensten Grenzen gegen alle leichtsinnige und oberflächliche Behandlung grosser und kleiner Fragen zu kämpfen, bei allem, was wir thun und beabsichtigen und wäre es auch noch so bescheiden, auf den Grund der Sache zu gehen; denn im Grund der Sache werden wir ihr Wesen, ihre Wahrheit, ihr Heil finden.

Rihard von Kralik

Ko sem pred poldrugim mesecem v „Slov. Narodu“ (števil. 178 in 179 iz l. 1897.) pisal nekrolog našemu ženjalnemu Janku Kersniku, sem moral, govore o njegovem pomenu za slovensko slovstvo, na kratko označiti razvoj našega romana do l. 1876, v katerem je izšel Kersnikov prvenec „Na Žerinjah“. Pri tem sem bil omenil, da sodi s stališča svetovne literature ne morem prvenstva mej slovenskimi romanopisci prisojati Josipu Jurčiču, ker je njegovo obzorje bolj omejeno in bolj ozko, nego Kersnikovo.

To je bila strahovita kriva vera, katero je bilo treba uničiti, predno prodre v svet, predno si pridobi kakšnih privržencev. Ta posel krvnika za moj strašni izrek je prevzel neki meni neznan gospod v 110 števil. „Edinosti“ ter dal najprej meni velezasluženi ukor, potem pa novi struji nekaj krepkih brč. Napad je sicer anonimen, kar je značilno dovolj, in odgovarjam, ne da bi branil sebe, nego da pojasnim gospodu X. — tako hočem odslej zvati neznanca iz „Edinosti“ — principijelno stališče novejših slovenske kritike. Prosim ga pa, da moje današnje opazke pazljivo prečita, nego je moj nekrolog.

Jaz sem že v „Narodu“ izrecno povdarjal svoje stališče in, ko bi bil g. X. pazljivo čital, bi vsega nespornostimljenja mej nama ne bilo treba. Najin prepis se je rodil iz tega, da gosp. X. sodi slovensko slovstvo s slovensko narodnega stališča, jaz s stališča svetovnega slovstva. On sodi s svojega stališča o Jurčiču popolnoma pravilno, kajti, če odločimo svojo literaturo od vseh drugih in če jo potem merimo s slovenskim vatlom, gotovo je prvi in najboljši slovenski romanopisec Josip Jurčič, saj se ravno v njegovih spisih na diven način zrcali pristno slovensko kmetstvo življenje in gibanje. Jaz se svojega stališča pa tudi moram ostati pri sodbi, ki sem jo izrekel v Kersnikovem nekrologu. Punctum saliens je zdaj samo, katero stališče je pravo?

Če hočemo dovoljno odgovoriti na to vprašanje, določiti moramo najprej, ali imamo Slovenci svojo kulturo, ali imamo svoje izvirno slovstvo. Moj odgovor je prav odločno zanikajoč in da ž njim nisem osamljen, kaže Cankarjev članek o Askerca v lanskem „Zvonu“, kaže letošnji Askerčev essay o Govekarju, kažejo naposled prijatelja Zlogonskega spisi v „Slov. Narodu“. Narodni element v naši kulturi sploh in v našem slovstvu posebej je tako majhen in malenkosten, da gaskoraj ni upoštevati. Če pa Slovenci nimamo svoje slovenske kulture, če imamo samo tako malo izvirnih idej v svojem slovstvu, potem tudi v kritiki nimamo pravice, postavljati se na izključno (slovensko) narodno stališče. To lahko store veči narodi n. pr. Rusi, kajti njihovo slovstvo je svetovno in tukaj se spajata obe mogoči sta-

lišči. Mi reveži in berači, ki se vedno hodimo na zapad prosjačit malo kulture in perišče novih idej, mi pa tega ne smemo in ne moremo storiti. Če namreč stremimo za tem, da se naša literaturo povzpne do nekakega ugleda tudi na tujem, potem jo moramo meriti z istim merilom, s katerim merijo veliki narodi svoja slovstva, postaviti se moramo na stališče svetovnega slovstva. Umetnost je povsod ena, večni zakoni resnice in lepote so povsod isti, zato mora tudi merilo kritike biti povsod isto. Kar je drugodi „Schund“, tudi za nas ne sme biti dovolj dobro! (Pride še.)

Najnovejše vesti.

Dunaj 30. Zbornica je pooblastila najzvišhnjim odobravanjem in ploskanjem predsednika dr. Kathreina, da sporoči cesarju najglobljo udanost zbornice povodom Nj. Velikanstva godu.

Predlog, da se vzame v zapisnik peticija proti jezikovnim naredbam, se je pri glasovanju s 142 proti 55 glasom odklonil. V nadaljevanju razprave o predlogih glede pomoči onim, ki trpe bedo vsled nezgod, so utemeljili nujnost svojih predlogov poslanci Anton Steiner, Röhling in Glückner. Posl. Posch in drugovi interpelovali so zaradi konkurence ameriškega sadja.

Madrid 29. Zagotavlja se, ako pride na krmljo Sagasta, odpovedan bode s Kube gubernér, general Weyler. Sagasta podeli Kubi avtonomno vlado.

Carigrad 30. Kakor se čuje, je porta protestirala proti pričetim delom utrdo v Plovdivu in na več krajih vzhodne Rumelije, katera dela so baje prenehala.

Madrid 30. Kabinet je predložil kraljici regentini ostavko.

Madrid 30. Kraljica regentinja je sprejela ostavko in pozvala Azcarrago, da vodi opravila tako dolgo, da se reši kriza. Najbrže bode predsednik prihodnjega kabineta Sagasta.

Trgovinske brojavke in vsoti.

Radimpošta. Pšenica za jesen 11.60 11.65 Pšenica za spomlad 1898 11.40 do 11.41 Oves za jesen 5.80 5.82. — Rž za jesen 8.30 8.35. Koruza za oktober 1897. 4.30 4.35 Pšenica nova od 78 kil. f. 12.30—12.35 od 79 kilo 12.35 12.40 od 80 kil. f. 12.40—12.45, od 81. kil. f. 12.45 12.50, od 82 kil. for. 12.25 12.30. Jedmen 6.15 9.— pros. 6.30 6.50

Pšenica: Slabe ponudbe, mlini rezervirani. Prodaja 12000 mt. st., cene prodajoče, danes 10 15 nč., ceneje. Rž, jedmen in oves 10 nč. Koruza 10—15 nč. ceneje. — Vreme: lepo.

Trgov. Komitativni sklador for. 12.37 do —. Za notranji trgovini: Centrifugal f. 36.— Concasse f. 37, Cestovni f. 37 1/2, v glavah f. 38.25 —.

Trgov. kava Santos good average za sept. 42.— januar 42.50

Hamuraz. Antioquian average za september 35.—, za december 35.50 za marc 35.75, za maj 36.25. mirno.

Dunajski borski 30. septembra 1897

	včeraj	danes
Pravni trg v parizju	109.10	109.20
„v vintu“	102.10	102.20
Avstrijska troya v zlatu	124.05	123.85
„v kronah“	101.85	101.90
Kreditne akcije	358.10	358.—
London 100 l.	119.65	119.70
Napoleon	9.52	9.51 1/2
10 mark	11.74	11.73
100 franci	45.15	45.15

Zdravljenje krvi

Čaj „Tissot'ski ovet“ (Millefort).

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slabašjem, če poče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. Jeden omot za ozdravljenje, stoji 50 nč., ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.

Tiskarna Gutenberg

Glavka ces. kralj. univerzitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO - KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago“

Razbirni zavod — Knjigovozstvo.

priporočuje se za prijazne naročbe se zadržim primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, roketvorov v vsakem obsežu, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom, naslovnih listkov jedilnih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavni, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjilnih, časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem razbirnega (ortanega) papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledio iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst. Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Via delle Acque 5 Trst